

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૫૭ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૮૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૮૪ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૫૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૬૯ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૦ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૧ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૫ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૬ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૭ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૭૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૧૦ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૧૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૧૫ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૧૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૧૯ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૦ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૧ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૪ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૬ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૭ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૨૯ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૦ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૧ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૪ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૫ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૬ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૩૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૪૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૪૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૭૧ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૭૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૭૫ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૭૬ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૨૭૮ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૩૮૨ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૩૮૩ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૩૮૪ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૩૮૫ /૨૦૨૫

વીથ

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૩૮૬ /૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર | હા | ના

=====

એડોર સિરામિક પ્રાઇવેટ લિમિટેડ યોગેશકુમાર એમ. અડ્ડોજા

વિરુદ્ધ

ડેપ્યુટી/આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇન્ડમ ટેક્સ, સેન્ટ્રલ સર્કલ-૨

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી આર. કે. પટેલ વીથ શ્રી દર્શન

આર. પટેલ (૮૪૮૬)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી વરુણ કે. પટેલ (૩૮૦૨)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

તારીખ: ૨૧/૧૧/૨૦૨૫

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી એ.એસ. સુપેહિયા)

૧. દાખલ. વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેનિંગ કાઉન્સેલ શ્રી વરુણ પટેલ પ્રતિવાદી માટે દાખલ કરવાની નોટિસની બજવણી જતી કરે છે.

૨. વર્તમાન અપીલોમાં કાયદાના સમાન નોંધપાત્ર પ્રશ્નો સંકળાયેલા હોવાથી, તેનો નિર્ણય આ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા કરવામાં આવે છે. ટેક્સ અપીલ નં. ૧૫૭ / ૨૦૨૫ ને મુખ્ય બાબત તરીકે હાથ પર લેવામાં આવી છે.

૩. અરજદારોએ આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૨૬૦એ હેઠળ વિચાર્યા મુજબ કાયદાના નીચેના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો તૈયાર કર્યા છે:

"(૧) શું અરજદારને ઊલટતપાસની તક ન આપવાને આધારે ઉમેરાઓની પુષ્ટિ કરીને હકીકતો અને કાયદા પર દૂષિત તારણ આપીને આઈટીએટી એ નોંધપાત્ર ભૂલ કરી છે, જેના પરિણામે આકારણી પોતે જ રદબાતલ થઈ જાય છે?"

"(૨) શું હકીકતોના આધારે ટ્રિબ્યુનલે હિરેન કે. કાલરિયા વીથના કોઈપણ વ્યવહારોની ગેરહાજરીમાં બિનહિસાબી વેચાણને કારણે અંદાજના આધારે ૧૩% લેખે ઉમેરાઓની પુષ્ટિ કરવામાં કાયદામાં નોંધપાત્ર ભૂલ કરી છે?"

"(૩) શું હકીકતો પર આઈટીએટીએ જપ્ત કરાયેલી સામગ્રીમાં અરજદારનું નામ દર્શાવ્યા વિના શ્રી હિરેન કાલરિયાના નિવેદનના આધારે હિસાબી ચોપડાઓ નામંજૂર કરવા પર અંદાજના આધારે આંશિક ઉમેરાઓની પુષ્ટિ કરવામાં કાયદાની ગંભીર ભૂલ કરી છે?"

"(૪) જ્યારે કલમ ૧૫૩સી હેઠળ નોટિસ જારી કરવામાં અસાધારણ વિલંબ થયો હોય અને વૈધાનિક જોગવાઈઓની પૂર્વ શરતો સંતોષવામાં આવી ન હોય

ત્યારે કલમ ૧૫૩સી હેઠળ અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં
આઈટીએટીએ હકીકતો અને કાયદામાં નોંધપાત્ર ભૂલ
કરી છે?"

૪. અમે ફરિા નં. ૧ માં દર્શાવેલ પ્રારંભિક અને મુખ્ય નોંધપાત્ર
કાયદાના પ્રશ્ન અંગે સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને
નોંધપાત્ર રીતે સાંભળ્યા છે, જે અરજદારને ઊલટતપાસની તક ન આપવાને
લગતો છે.

૫. વર્તમાન અપીલમાં, અરજદારોએ ઇન્કમ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ,
રાજકોટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશ પર સવાલ ઉઠાવ્યા છે, જેણે
વિવિધ તારીખોએ ૪૬ અપીલોનો નિર્ણય કર્યો છે.

૬. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની તમામ અપીલો આવકવેરા અધિનિયમ,
૧૯૬૧ ની કલમ ૧૫૩સી/૧૪૩(૩) અને ૧૫૩(એ) હેઠળ આકારણી
અધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા અલગ આકારણી આદેશોમાંથી ઉદ્ભવતા
કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ (અપીલ્સ) દ્વારા પસાર કરાયેલા અલગ
આદેશોમાંથી ઉદ્ભવે છે.

૭. અપીલમાં નિર્ધારિતી દ્વારા વિવિધ મુદ્દાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. નિર્ધારિતી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ એક મુદ્દો એક શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ કરવાની તક આપવામાં નિષ્ફળતાને લગતો છે. અમે આ તબક્કે શ્રી હિરેન કાલરિયાની ભૂમિકાનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જેમની પાસેથી તપાસ અને તપાસ પછીની પૂછપરછ દરમિયાન કેટલાક ગુનાહિત દસ્તાવેજો/અસ્કયામતો મળી આવ્યા હતા અને જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. આમ, કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ (અપીલ્સ) અને આકારણી અધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા તમામ આદેશો શ્રી હિરેન કાલરિયાની જગ્યા પર હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાંથી ઉદ્ભવે છે, જ્યાં અમુક ગુનાહિત દસ્તાવેજો મળી આવ્યા હતા અને જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. મોરબીના કોરલ ગ્રૂપના ગ્રૂપ કેસો વીથ આ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જે ૩.૧.૨૦૧૯ થી શરૂ થઈ હતી અને છેવટે ૨.૩.૨૦૧૯ ના રોજ તમામ ગ્રૂપ કેસોમાં પૂર્ણ થઈ હતી. શ્રી હિરેન કાલરિયાની રહેણાંક જગ્યા પર તપાસ દરમિયાન, ગ્રૂપની કંપનીઓ અને અન્ય એકમો વીથના રોકડ વ્યવહારોની વિગતો ધરાવતી વિવિધ ડાયરીઓ અને છૂટક કાગળો મળી આવ્યા હતા અને જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે તેમનું નિવેદન આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૧૩૨(જ) હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે ગ્રૂપ કંપનીઓ અને અન્ય વ્યક્તિઓને બિનહિસાબી વેચાણની આવક એકત્રિત કરવામાં મદદ કરવા માટે અપનાવવામાં આવેલી કાર્યપદ્ધતિ ની વિગતો સમજાવી હતી. વર્તમાન અરજદાર—

નિર્ધારિતીઓને સંડોવતી સમગ્ર કાર્યપદ્ધતિ શ્રી હિરેન કાલરિયા દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી.

૮. આમ, એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ દરમિયાન શ્રી હિરેન કાલરિયા પાસેથી જમ કરાચેલા નિવેદનો અને દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં રાખીને તમામ વર્તમાન અરજદારોને સંડોવવામાં આવ્યા છે.

૯. એમાં પણ કોઈ વિવાદ નથી કે પ્રતિવાદી અધિકારીઓ અને આકારણી અધિકારીઓ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિવેદનો, એટલે કે મુખ્ય તપાસ, નો વર્તમાન અરજદારો વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો દ્વારા આકારણી અધિકારીઓ સમક્ષ સ્પષ્ટ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે તપાસ દરમિયાન નોંધાચેલા નિવેદનો તેમજ સામગ્રી પર શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ કરવાની તક આપવામાં આવે. જોકે, આકારણી અધિકારીએ ઊલટતપાસની કોઈ તક આપી ન હતી. આકારણી અધિકારીએ અરજદારની ઊલટતપાસની વિનંતીને ફગાવી દીધી અને એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ઊલટતપાસ નકારવાની આવી કાર્યવાહી કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો વિરુદ્ધ હશે.

૧૦. આવી જ વિનંતી કમિશનર સમક્ષ કરવામાં આવી હતી. જોકે, શ્રી

હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ કરવા માટે અરજદારોને ઊલટતપાસની કોઈ તક આપવામાં આવી ન હતી. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલો દ્વારા વિવિધ ચુકાદાઓ ટાંકવામાં આવ્યા હતા જેમાં પ્રતિવાદી વિભાગ દ્વારા જે સાક્ષીના નિવેદન પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હોય તેની ઊલટતપાસની વિનંતીને નકારી કાઢવાની અસરો દર્શાવવામાં આવી હતી. અમે, આ તબક્કે, શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ નકારવા બદલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વર્તમાન અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ મુદ્દાનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ. સંબંધિત ફક્રાઓ નીચે મુજબ છે:

"૩૭. અમને જણાય છે કે આકારણી કાર્યવાહી દરમિયાન, નિર્ધારિતીએ આકારણી અધિકારીને શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ કરવાની તક આપવા વિનંતી કરી છે, જોકે, આકારણી અધિકારીએ તે પૂરી પાડી નથી. આ સંદર્ભમાં, વિદ્વાન વકીલે વિવિધ કેસ કાયદાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. વિદ્વાન વકીલે એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે કાયદાની કલમ ૧૩૨(જએ) અને ૨૯૨સી હેઠળની ધારણા માત્ર એ વ્યક્તિને જ લાગુ પડે છે જેમના

કબજામાંથી સામગ્રી જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને ત્રીજા પક્ષકારને નહીં. અમે નોંધીએ છીએ કે એ નિર્વિવાદ છે કે શ્રી હિરેન કાલરિયા એક કમિશન એજન્ટ હતા અને તેઓ કમિશનના બદલામાં બિનહિસાબી વેચાણની આવક એકત્રિત કરવા માટે મધ્યસ્થી તરીકે કામ કરી રહ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન અને તપાસ પછીની પૂછપરછમાં, શ્રી હિરેન કાલરિયાએ તેમની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓની કાર્યપદ્ધતિ સ્વીકારી છે, જે તેમના પરિસરમાંથી જપ્ત કરાયેલી વિવિધ ડાયરીઓ અને છૂટક કાગળોમાં નોંધેલી પણ મળી આવી છે. આકારણી અધિકારીએ આકારણી આદેશમાં એ પણ નોંધ્યું છે કે જપ્ત કરાયેલી ડાયરીઓમાં જે લાભાર્થીઓના નામ છે તેમાંથી કેટલાક લાભાર્થીઓએ સ્વીકાર્યું છે કે તેમને શ્રી હિરેન કાલરિયા પાસેથી રોકડ મળી હતી. આમ, જ્યારે દસ્તાવેજ પુરાવાના આધારે આકારણી અધિકારી દ્વારા ઉમેરો કરવામાં આવે છે, અને આ દસ્તાવેજ પુરાવાઓ સ્પષ્ટપણે બોલે છે, ત્યારે ઊલટતપાસ માટે તક આપવાની કોઈ જરૂર રહેતી નથી. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે શ્રી હિરેન કાલરિયાએ

તેમની ડાયરીઓમાં પક્ષકારોના નામ નોંધ્યા હતા
કારણ કે તેઓ લાભાર્થીઓને જાણતા હતા. લાભાર્થીઓ
વતી રોકડ લેવા આવતા પ્રતિનિધિઓના સંબંધમાં
પણ, શ્રી હિરેન કાલરિયાએ તેમના નોંધાયેલા
નિવેદનોમાં આવા પ્રતિનિધિઓના નામને સંબંધિત
લાભાર્થીઓ વીથ સ્પષ્ટ રીતે જોડ્યા છે. આમ, શ્રી
હિરેન કાલરિયાને એ વ્યક્તિઓની પૂરી જાણકારી હતી
કે જેમની વીથ તેઓ કમિશન એજન્ટ તરીકે વ્યવહાર
કરતા હતા અને જેમના પ્રતિનિધિઓના નામ જમ
કરાયેલી ડાયરીઓમાં દર્શાવેલ છે. વધુમાં, જાહેર ન
કરાયેલા વેચાણ અને તેની રસીદોના આવા
વ્યવહારોના સંબંધમાં, સાંકળની તમામ કડીઓ સારી
રીતે જોડાયેલી રહે છે અને તેથી, રોકડની રકમ હંમેશા
લક્ષ્યાંકિત પ્રાપ્તકર્તાઓ સુધી પહોંચે છે અને અન્ય કોઈ
વ્યક્તિને નહીં. તેથી, નિર્ધારિતી તરફથી માત્ર એવો
ઈનકાર કે તેઓએ શ્રી હિરેન
કાલરિયા વીથ કોઈ વ્યવહાર ક્યો નથી તે કોઈપણ રીતે
પૂરતો નથી. જમ કરાયેલી સામગ્રી તેના સમાવિષ્ટોમાં
સ્પષ્ટ હોવાથી અને નિર્ધારિતી કોઈપણ વિરોધાભાસી

પુરાવા દ્વારા આવી સામગ્રીનું ખંડન કરવામાં સક્ષમ ન હોવાથી, નિર્ધારિતીની કાનૂની દલીલો નિષ્ફળ જાય છે અને જમ કરાયેલી સામગ્રીમાંથી ઉભરતા નિર્વિવાદ ચિત્રને બાકાત રાખીને તેનો સ્વીકાર કરી શકાય નહીં, જેની પવિત્રતા પહેલાથી જ સ્થાપિત થઈ ગઈ છે. જમ કરાયેલી સામગ્રી (ડાયરીઓ) શ્રી હિરેન કાલરિયા દ્વારા વ્યવસ્થિત રીતે જાળવવામાં આવતી હતી અને તે માત્ર છૂટક કાગળો કે અર્થહીન દસ્તાવેજો નથી જેનો કોઈ અર્થ કાઢી શકાય નહીં. તેથી, જ્યાં જમ કરાયેલી સામગ્રીમાં કોઈપણ લાભાર્થીનું નામ અથવા આવા લાભાર્થીના કોઈપણ પ્રતિનિધિનું નામ શામેલ હોય અને આવા પ્રતિનિધિ અને લાભાર્થીને ત્યારબાદ શ્રી હિરેન કાલરિયા દ્વારા જોડવામાં આવ્યા હોય, ત્યાં લાભાર્થી પરિણામી કર જવાબદારીમાંથી છટકી શકે નહીં. નિર્ધારિતીએ શ્રી હિરેન ખીમજીભાઈ કાલરિયાની કોઈ એવી પુષ્ટિ રજૂ કરી નથી જેમાં જણાવાયું હોય કે આવી જમ કરાયેલી સામગ્રીની નોંધો નિર્ધારિતીને લગતી નથી."

"૩૮. અમને જણાય છે કે ઊલટતપાસના મુદ્દા વિશે, કોઈ કુદરતી ન્યાયને એવી ઔપચારિક ઊલટતપાસની જરૂર નથી. ઔપચારિક ઊલટતપાસ એ પ્રક્રિયાગત ન્યાય છે. તે પુરાવાના નિયમો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તે અદાલતોનું સર્જન છે અને કુદરતી ન્યાયનો નહીં પણ કાનૂની અને વૈધાનિક ન્યાયનો ભાગ છે. કુદરતી ન્યાયમાં ચોક્કસપણે એ બાબતનો સમાવેશ થાય છે કે કોઈપણ વ્યક્તિનું નિવેદન, બીજા કોઈની વિરુદ્ધ સ્વીકારવામાં આવે તે પહેલાં, તે અન્ય વ્યક્તિને તેનો સામનો કરવાની તક હોવી જોઈએ, ભલે તે પૂછપરછ દ્વારા હોય કે ટિપ્પણી દ્વારા, તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી, જ્યાં સુધી આરોપી પક્ષકારને તે પુરાવા, નિવેદન અથવા રેકૉર્ડને જોવા, ટિપ્પણી કરવા અને તેની ટીકા કરવાની વાજબી અને પૂરતી તક મળે કે જેના આધારે તેની સામે આરોપ મૂકવામાં આવી રહ્યો છે, ત્યાં સુધી કુદરતી ન્યાયની માંગ અને કસોટી સંતોષાય છે. ઊલટતપાસની તક નકારવાથી કુદરતી ન્યાયનું ઉદ્ધંધન થાય છે કે કેમ તે પ્રશ્ન દરેક કેસની હકીકતો પર આધાર રાખે છે. ઊલટતપાસનો હેતુ મુખ્ય તપાસમાં

આપવામાં આવેલા વર્ઝનની સત્યતા ચકાસવાનો છે. વિચારણા હેઠળના નિર્ધારિતીના કેસમાં, નિર્ધારિતીને તપાસ ટીમ અને આકારણી સત્તાધિકારી દ્વારા એકત્ર કરાયેલી અને તેની સામે ઉપયોગમાં લેવાયેલી સામગ્રીનો વિરોધ કરવાની યોગ્ય તક મળી હોવાથી, ત્યાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. વિદ્વાન સીઆઈટી (અપીલ્સ) ના ઉપરોક્ત તારણોમાંથી પસાર થતાં, અમે અવલોકન કર્યું છે કે ઊલટતપાસની તક પૂરી પાડવાની કોઈ જરૂર ન હતી, કારણ કે તપાસ દરમિયાન જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજો અને પુરાવાઓના આધારે આકારણી અધિકારી દ્વારા ઉમેરો કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત હકીકતલક્ષી સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે ઊલટતપાસના સંબંધમાં નિર્ધારિતી માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલને નકારી કાઢીએ છીએ. તેથી, ઊલટતપાસ સંબંધિત નિર્ધારિતીઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ ઇગાવી દેવામાં આવે છે."

૧૧. ટ્રિબ્યુનલના ઉપરોક્ત અવલોકનોનું માત્ર વાંચન એ દર્શાવશે કે, ટ્રિબ્યુનલ સાક્ષીની ઊલટતપાસના મહત્વ વિશે જાગૃત હોવા છતાં, ખૂબ જ વિચિત્ર રીતે, ટ્રિબ્યુનલે શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસ ન કરવાના મુદ્દા પર એવું નોંધીને નિર્ણય લીધો કે આકારણી અધિકારીએ દસ્તાવેજ પુરાવા પર તેમના તારણો આધારિત કર્યા છે અને દસ્તાવેજ પુરાવા સ્પષ્ટપણે બોલે છે તેથી, આવી ઊલટતપાસની તક પૂરી પાડવાની કોઈ જરૂર નથી. વીથ વીથ, ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એ પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે શ્રી હિરેન કાલરિયાએ પક્ષકારોના નામ નોંધ્યા છે કારણ કે તેઓ લાભાર્થીઓને જાણતા હતા અને તેમના પ્રતિનિધિઓ લાભાર્થીઓ વતી રોકડ એકત્રિત કરતા હતા. ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એ પણ નોંધવામાં આવ્યું છે કે ડાયરીઓ શ્રી હિરેન કાલરિયા દ્વારા વ્યવસ્થિત રીતે જાળવવામાં આવી હતી અને તે માત્ર છૂટક કાગળો અથવા અર્થહીન દસ્તાવેજો નથી જેનો કોઈ અર્થ કાઢી શકાય નહીં અને જ્યારે જમ કરાયેલી સામગ્રીમાં કોઈપણ લાભાર્થી અથવા આવા લાભાર્થીના કોઈપણ પ્રતિનિધિનું નામ હોય અને તેઓ શ્રી હિરેન કાલરિયા વીથ જોડાયેલા હોય, ત્યારે લાભાર્થી પરિણામી કર જવાબદારીમાંથી છટકી શકે નહીં. આશ્ચર્યજનક રીતે, વર્તમાન અરજદારોને સંડોવતા સમગ્ર પ્રકરણમાં શ્રી હિરેન કાલરિયાની ભૂમિકા નોંધ્યા પછી, એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે

"અમને જણાય છે કે ઊલટતપાસના મુદ્દા વિશે, કોઈ

કુદરતી ન્યાયને એવી ઔપચારિક ઊલટતપાસની જરૂર

નથી. ઔપચારિક ઊલટતપાસ એ પ્રક્રિયાગત ન્યાય છે. તે પુરાવાના નિયમો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તે અદાલતોનું સર્જન છે અને કુદરતી ન્યાયનો નહીં પણ કાનૂની અને વૈધાનિક ન્યાયનો ભાગ છે."

૧૨. અમે એવા સાક્ષીની ઊલટતપાસના મહત્વના પાસા પર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા તર્કને સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છીએ કે જેના નિવેદન અને સામગ્રીનો ઉપયોગ નિર્ધારિતીઓ વિરુદ્ધ કરવામાં આવ્યો હોય અને નિર્ધારિતીઓને શ્રી હિરેન કાલરિયા પાસેથી મેળવેલ આવી સામગ્રી પર પ્રશ્ન પૂછવા માટે ઊલટતપાસની તક નકારવામાં આવી હોય. એવું લાગે છે કે ટ્રિબ્યુનલને એ સાક્ષીની ઊલટતપાસના મહત્વની પાયાની સમજ નથી જેની સામગ્રી તેમજ નિવેદનનો ઉપયોગ નિર્ધારિતીઓ સામે નોંધાયેલ તારણ પર પહોંચવા માટે વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હોય. ટ્રિબ્યુનલ એ પ્રસ્થાપિત કાનૂની સિદ્ધાંતથી અજાણ હોય તેવું લાગે છે કે સાક્ષીની ઊલટતપાસનો ઇનકાર કરવો એ નિષ્પક્ષતા અને સમાનતાની વિરુદ્ધ છે તેમજ તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘન સમાન છે, ખાસ કરીને, જ્યારે આવા સાક્ષીઓના નિવેદનો તેમજ તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલી સામગ્રીનો ઉપયોગ વ્યક્તિની વિરુદ્ધ અને તેને નુકસાન પહોંચાડવા માટે કરવામાં આવ્યો હોય. આમ, આ એકમાત્ર મુદ્દા પર, વર્તમાન અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે અને સંબંધિત અપીલોમાં ટ્રિબ્યુનલ

દ્વારા પસાર કરાયેલ આક્ષેપિત ચુકાદો અને આદેશ રદબાતલ કરવા જરૂરી છે. નવી વિચારણા માટે બાબતો ટ્રિબ્યુનલને પરત મોકલવી જરૂરી છે. તદનુસાર, ફકરા નં. ૧ પર કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો જવાબ અરજદારો/નિર્ધારિતીઓની તરફેણમાં આપવામાં આવે છે.

૧૩. તેથી, કેસની વિશિષ્ટ હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને આકારણી અધિકારી દ્વારા એક અત્યંત મહત્વપૂર્ણ વ્યક્તિ કે જેમના તરફથી સમગ્ર આકારણી ઉદ્ભવી છે તેની ઊલટતપાસની તક નકારવામાં આવેલી ત્રુટિના પ્રકાશમાં, અમે માત્ર આ જ કારણસર ટ્રિબ્યુનલના આક્ષેપિત આદેશોને રદબાતલ કરીએ છીએ અને અરજદારોને સાક્ષી શ્રી હિરેન કાલરિયાની ઊલટતપાસની તક આપવામાં આવે તે પછી, તેના પર નવેસરથી નિર્ણય લેવા બાબતો આકારણી અધિકારીને પરત મોકલીએ છીએ. અમે વધુમાં સ્પષ્ટતા કરીએ છીએ કે અહીં ઉપર દર્શાવેલ કાયદાના અન્ય તમામ પ્રશ્નો ખુદ્દા રાખવામાં આવ્યા છે. અમે વધુમાં સ્પષ્ટતા કરીએ છીએ કે અમે ગુણદોષ અંગે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી. સંબંધિત પક્ષકારોની તમામ રજૂઆતો ખુદ્દા રાખવામાં આવે છે અને કાયદા અનુસાર તેનો નિર્ણય લેવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત હદ સુધી અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(એ. એસ. સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તી)

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તી)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.